

2022-10-28

Vårt dnr 1117/22

Miljödepartementet

e-post: m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

lina.osterberg@regeringskansliet.se

bjorn.thews@regeringskansliet.se

Ert diarienummer M2022/01924

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Miljödepartementet beträffande Tillfälliga åtgärder för att underlätta bränslebyten för fjärrvärmeanläggningar

Ärendet

Förslagen innebär att tillfälliga ändringar av en verksamhet för produktion av fjärrvärme eller fjärrvärme och el ska kunna genomföras utan att föregås av en tillståndsprovning. Verksamhetsutövaren ska ha möjlighet att, i stället för att ansöka om tillstånd, anmäla ändringarna till tillsynsmyndigheten.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 31 december 2022 och upphöra att gälla den 1 oktober 2023.

Göteborgs Energi AB har ett omfattande fjärrvärmenät som värmer 90 % av flerbostadshusen och över 10 000 villor i Göteborg. Anläggningar som Rya kraftvärmeverk och Rosenlundsverket använder naturgas från gasnätet till sin produktion av värme och el.

Göteborgs miljöförvaltning är, efter överlåtelse av länsstyrelsen, tillsynsmyndighet enligt miljöbalken för ett antal värme- och kraftvärmeanläggningar i Göteborgs kommun. Dessa är tillståndspliktiga och regleras av miljötillstånd enligt miljöbalken. De omfattas också av Förordning (2013:252) om stora förbränningsanläggningar samt slutsatser om bästa tillgängliga teknik för stora förbränningsanläggningar (LCP-BATC).

Yttrande

Göteborgs Stad anser att förslaget från Miljödepartementet är välkommet. Hela energisystemet står inför de största utmaningarna kring försörjningstrygghet i modern tid. Det blir successivt allt tydligare att det mesta av miljölagstiftningen är skrivet för stabila tider med anläggningar som går på sitt huvudbränsle och endast undantagsvis och i mycket korta perioder på reservbränslet. Därför måste anpassningar, inte minst i form av lättnader i miljökrav kunna göras snabbt.

Det säkerhetspolitiska läget i världen samt den rådande bedömningen bland svenska myndigheter att det föreligger stor risk för brist på gas kommer att leda till underskott av samhällsviktig värme och elleverans. Verksamheterna kommer att behöva gå över till andra bränslen såsom bioolja eller eldningsolja vilket inte alltid omfattas av miljötillstånden. Detta kommer leda till ökade luftutsläpp samt överskridanden av begränsningsvärden i miljötillstånd men även överträdelser mot bestämmelserna i förordning (SFS 2013:252) om stora förbränningsanläggningar med tillhörande BAT-AEL (BAT Associated Emission Level). Staden förstår dock allvarligheten i den uppkomna situationen och är positiv till föreslagna ändringar men önskar också vissa justeringar.

Behov av vissa förtydligande

Det är i förslaget på förordningstext inte helt tydligt vad ”överhängande brist på gas” innebär. Detta kan försvåra bedömningen av anmälan, om det inte ges tydliga kriterier. I promemorians kapitel 4 beskrivs situationen på gasmarknaden, och man refererar till Energimyndighetens tidig varning i enlighet med förordningen (EU) 2017/1938. Göteborgs Stad föreslår att det görs en direkt hänvisning till denna i förordningstexten.

Staden anser även att det bör förtydligas huruvida verksamheten kan lämna in en frivillig anmälan i det fall ett reservbränsle enligt miljötillstånd redan får användas vid gasbrist men att begränsningsvärden i miljötillståndet inte klaras.

Det hade varit önskvärt om ett tidigare ikraftträdande (den senaste vintersäsongen inföll den kallaste dagen den 7 december) men Göteborgs Stad har förståelse för att förändringarna tar tid.

Lösningar på systemnivå

Förslaget kommer att underlätta för konvertering av Göteborg Energis största gasanläggning till drift med olja, men kommer, med den föreslagna utformningen sannolikt ge begränsad nytta för Göteborg Energis övriga fjärrvärmesystem. Det beror främst på att andra saker än eventuellt utdragna tillståndsprocesser, vilket förslaget hanterar, begränsar handlingsutrymmet. Flera av begränsningarna för fjärrvärme- och el-produktionen härrör från EU-regelverk i form av Förordning om stora förbränningsanläggningar och BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar (2017/1442/EU) innehållande BAT-AEL. Dessa begränsningar påverkas inte av lokala tillstånd utan följer direkt från lagen.

En annan begränsning av förslaget är att den enbart berör bränslebyten i anläggningar som använder gas. I ett större fjärrvärmesystem, som det i Göteborg, påverkas andra anläggningar av att anläggningar som använder gas behöver gå på reservbränsle. Det beror på att en anläggning som använder reservbränslet, inte

kan producera värme med lika hög effekt som på gas eftersom den inte är optimerad för reservbränslet. Andra anläggningar får därför både ökad drifttid och behöver gå på högre effekt för att säkra tillräcklig leverans från fjärrvärmesystemet. Det finns då en påtaglig risk för överskridanden av villkor i tillstånden, begränsningsvärde samt drifttider i EU-regelverken. Så länge ordet verksamhet, som i miljölagstiftningen normalt syftar på enskilda anläggningar, används i lagtexten försvinner möjligheten att göra effektivare lösningar på systemnivå.

För att konkretisera: i praktiken kommer förslaget att underlätta för att kunna driva Rya Kraftvärmeverk med olja i stället för gas. Det har ett stort värde, men om förslaget hade omfattat EU-regelverken och gällt hela fjärrvärmesystemet hade det hjälpt mer. Göteborgs Stad föreslår därför att samtliga anläggningar i ett fjärrvärmesystem där gas används, ska omfattas av de tillfälliga förenklingarna.

Samband med BAT-AEL

I Bref-dokumentet för stora förbränningsanläggningar finns BAT-slutsatser med begränsningsvärden, BAT-AEL, som är det som begränsar driftmöjligheterna för några av Göteborg Energis anläggningar då gränsvärden riskerar att överskridas. Gränsvärden är även kopplade till begränsningar i drifttid, 1500 timmar per anläggning och år respektive 500 timmar per anläggning och år. Då användning av gas inte är möjligt, kommer drifttiden på andra anläggningar att öka och riskerar att överstiga drifttids-begränsningen. För dessa scenarion finns inga lagförslag.

Ändringarna hanterar verksamheternas eventuella problem med att efterleva utsläppsvillkor till luft enligt miljötillstånd. De har dock även att förhålla sig till begränsningsvärden i Förordning (2013:252) om stora förbränningsanläggningar samt BAT-AEL vilket föreslagna ändringar inte hanterar.

Konsekvenser för tillsynsmyndigheten

Göteborgs Stad konstaterar att förslaget innebär en mycket långtgående delegation till tillsynsmyndigheten (för Göteborg alltså miljöförvaltningen) att handlägga och besluta i frågor som normalt sker i Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen eller Mark- och miljödomstolen. Detta ska dessutom ske skyndsamt och rättssäkert samt på ett sätt som tillmötesgår samhällsviktig energiförsörjning och inte medför betydande konsekvenser för människors hälsa eller miljön. Detta kommer att ställa höga krav på organisationen i form av kompetens och resurser.

Handläggare för ärendet har varit Hans Linderstad, tel: 076- 805 45 68

e-post: hans.linderstad@stadshuset.goteborg.se

Med vänliga hälsningar

Jessica Granath

Avdelningschef Beslutsunderlag, utredning och styrning